

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ

ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ, ΒΥΡΩΝΟΣ ΚΑΙ ΥΜΗΤΤΟΥ

Φορμίωνος 83, Καισαριανή, τ.κ. 161 21. Τηλ. 210-7224123 fax.: 210-7223584
(Internet) <http://www.imkby.gr> - (e-mail) info@imkby.gr

Άριθμ. Πρωτ. Φ.1/3/23

Έν Καισαριανή τῇ 11ῃ Ἰανουαρίου 2019

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 1 9 4η

Πρός

τούς Πανοσι(ολογι)ωτάτους καί Αἰδεσιμ(ολογι)ωτάτους Πρεσβυτέρους
τούς Ἱεροκήρυκες καί τούς Ἐφημερίους, τούς Εὐλαβεστάτους Διακόνους
τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεώς μας.

Ἀγαπητοί Πατέρες καί Ἀδελφοί

Χαίρετε ἐν Κυρίῳ

Ἡ μνήμη τῶν Ἀγίων Τριῶν Ἱεραρχῶν καί Οἰκουμενικῶν Διδασκάλων Βασιλείου τοῦ Μεγάλου, Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου καί Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου πού ἔχουν ἀναγορευθεῖ ἀπό τοῦ ἔτους 1842 προστάτες τῆς παιδείας μας ὡς ἀληθινοί διδάσκαλοι καί παιδαγωγοί κατὰ Θεόν φέρει ἐνώπιόν μας μεγάλα θέματα ζωτικῆς σημασίας σχετιζόμενα μέ τήν παιδεία καί τήν διαπαιδαγώγηση τῶν νέων, τά ὅποια καί θά ἀναφερθοῦμε ἐν συνεχείᾳ καταθέτοντας τόν ἀγαθόν λόγον τῆς μαρτυρίας τῆς Ἐκκλησίας μας.

1ον. Ἡ κατά Θεόν σοφία καί ἡ θύραθεν

Στήν Ἐκκλησιαστική παράδοση διακρίνεται ἡ παιδεία τῆς Ἐκκλησίας ἀπό τήν θύραθεν, τήν ἐξωτερική παιδεία, ἡ ὅπως κοινῶς ὀνομάζεται, κοσμική παιδεία. Τά χαρακτηριστικά καί τῶν δύο τά ἀναφέρει ὁ ἀπόστολος Παῦλος (Ἰακώβου γ' 13-18)

«Ὅποιος ἀπό σᾶς ἰσχυρίζεται πῶς εἶναι σοφός καί συνετός, ἅς δείξει τά ἔργα τῆς καλῆς του διαγωγῆς μέ τόν ἥρεμο τρόπο τῆς ἀληθινῆς σοφίας. Ἄν ὅμως ἔχετε στήν καρδιά σας φαρμακερό φθόνο κι ἐριστικές τάσεις, μήν περηφανεύεστε καί μήν ψεύδεστε ἐναντίον τῆς ἀλήθειας. Αὐτή ἡ δῆθεν σοφία δέν ἔρχεται ἀπό τόν οὐρανό, ἀλλά εἶναι γήινη, σαρκική, δαιμονική. Γιατί ὅπου ὑπάρχει φθόνος κι ἐριστική διάθεση, ἐκεῖ ὑπάρχει ἀναστάτωση καί κάθε λογῆς κακό. Ἡ σοφία ὅμως πού ἔρχεται ἀπό τόν οὐρανό εἶναι πρῶτα-πρῶτα γνήσια, ὕστερα εἶναι εἰρηνική, ἀγαθή, πειστική, γεμάτη εὐσπλαχνία καί καλοῦς καρπούς, ἀμερόληπτη καί εἰλικρινής. Ὁ καρπός τῆς δικαιοσύνης σπέρνεται εἰρηνικά ἀπό ὅσους ἐπιζητοῦν τήν εἰρήνην»

(«Τίς σοφός καί ἐπιστήμων ἐν ὑμῖν; δειξάτω ἐκ τῆς καλῆς ἀναστροφῆς τά ἔργα αὐτοῦ ἐν πραΰτητι σοφίας. εἰ δέ ζῆλον πικρόν ἔχετε καί ἐριθείαν ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν, μή κατακαυχᾶσθε καί ψεύδεσθε κατὰ τῆς ἀληθείας. οὐκ ἔστιν αὕτη ἡ σοφία ἄνωθεν κατερχομένη, ἀλλ' ἐπίγειος, ψυχική, δαιμονιώδης. ὅπου γάρ ζῆλος καί ἐριθεία, ἐκεῖ ἀκαταστασία καί πᾶν φαῦλον πρᾶγμα. ἡ δέ ἄνωθεν σοφία πρῶτον μὲν ἀγνή ἐστιν, ἔπειτα εἰρηνική, ἐπιεικής, εὐπειθής, μεστή ἐλέους καί καρπῶν ἀγαθῶν, ἀδιάκριτος καί ἀνυπόκριτος. καρπός δέ τῆς δικαιοσύνης ἐν εἰρήνῃ σπείρεται τοῖς ποιοῦσιν εἰρήνην»).

Οἱ Ἅγιοι Πατέρες ἐκοσμοῦντο μέ αὐτήν τήν ἄνωθεν σοφία ὄντες καί κάτοιχοι τῆς ἐξωτερικῆς σοφίας.

2ον . Ἡ ἀλλοίωση καί πτώση τῶν παιδευτικῶν ἀξιῶν

Στήν κοινωνία τῶν ἀνθρώπων ἐπικρατοῦν κατά καιρούς διάφορες παιδευτικές ἀρχές. Σέ κάθε ἐποχή τίθενται οἱ σκοποί τῆς παιδείας πού διαμορφώνονται ἀναλόγως τῶν ἐπικρατουσῶν ἀντιλήψεων. Αὐτοί ὅμως οἱ σκοποί ὑπηρετοῦν τό κοσμοεῖδωλο τῆς ἐποχῆς. Ἐπειδή τό κοσμοεῖδωλο μεταβάλλεται σέ κάθε ἐποχή κατά συνέπεια μεταβάλλονται καί οἱ σκοποί τῆς παιδείας. Ἡ συνεχής ἐναλλαγή ὅμως σκοποῦ καί ἀρχῶν στήν Παιδεία δημιουργεῖ τήν ρευστότητα καί τήν σχετικότητα πού φέρει σύγχυση καί ἀβεβαιότητα. Οὕτως μόνο οἱ ἀρχές πού ταυτίζονται συγκρινόμενες μέ τήν ὄντως ἀλήθεια τῆς Ἐκκλησίας παραμένουν σταθερές καί ἀναλλοίωτες ἀπό τήν ματαιότητα τοῦ κόσμου διατηρώντας τόν διαχρονικό χαρακτήρα τους κατά τόν λόγο τοῦ Κυρίου: *«ἕως ἄν παρέλθῃ ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, ἰῶτα ἓν ἢ μία κεραία οὐ μὴ παρέλθῃ ἀπὸ τοῦ νόμου ἕως ἄν πάντα γένηται»* (Ματθαίου ε', 18). Μέ αὐτοὺς τοὺς λόγους ὁ Κύριος διεκήρυξε τό αἰώνιο κῦρος καί τήν ἀύθεντία τῆς διδασκαλίας Του πού ἐδόθη *«πρὸς διδασκαλίαν, πρὸς ἔλεγχον, πρὸς ἐπανόρθωσιν, πρὸς παιδείαν τὴν ἐν δικαιοσύνῃ, ἵνα ἄρτιος ᾖ ὁ τοῦ Θεοῦ ἄνθρωπος, πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἐξηρτισμένος»* (Πρὸς Τιμόθεον Β', γ', 16-17)

Ἡ ἀπόρριψη τῶν αἰωνίων ἀρχῶν τοῦ θείου θελήματος ἐπηρεάζει τόν ἄνθρωπο, τήν οἰκογένεια τήν κοινωνία καί τήν Πατρίδα μας. Ὁ λαὸς μας ἔχει βιώσει στό παρελθόν τήν ἀληθινὴ παιδεία, ὡς μόρφωση καί ζωή, ὅπως τήν προσφέρει ἡ Ἐκκλησία μας. Οἱ ἅγιοι Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, τό νέφος τῶν μαρτύρων καί νεομαρτύρων τῆς πίστεώς μας, οἱ διδάσκαλοι τοῦ Γένους μας, οἱ

ἀληθινοί φωτιστές τοῦ λαοῦ μας, ἀλλὰ καί οἱ παραδοσιακές ρίζες τῆς κοινωνίας μας, ἐμπνέονται ἀκόμη καί σήμερα- ἀπό τήν Ὁρθόδοξη Παράδοση. Στό βάθος τοῦ λαοῦ μας, στήν καρδιά καί τούς θεσμούς, ὑπάρχει μιά ὑγιῆς ὑποδομή, ὅπως τήν διαμόρφωσε ἡ Ἐκκλησία. Ἐπομένως ἡ συνειδητοποίηση τῆς ὑπάρξεως αὐτῆς τῆς ἀληθινῆς ζωῆς, προστατεύει αὐτό τό θεόδοτο ἀγαθό ἀπορρίπτοντας τήν ἀλλοίωση τοῦ φρονήματος μέ τήν ἀποδοχή ἐνός ἄλλου τρόπου ζωῆς, ξένου πρός τήν παράδοσή μας.

Γι' αὐτό καί ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἀπεφαίνετο ὅτι «πιστός ὁ λόγος καί πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος» (Πρός Τιμόθεον Α', α', 15). Συνεπῶς τά σταθερά θεμέλια τῆς ζωῆς τά ἔθεσε ὁ Ἰδιος ὁ Κύριός μας γιά νά οἰκοδομήσουμε πάνω σ' αὐτά τήν ὕπαρξή μας καί τόν ἀγῶνα μας γιά τήν ἐπίτευξη τῶν ἀγαθῶν σκοπῶν τῆς ζωῆς μας.

3ον. Πληρότητα ζωῆς

Ἡ Παιδεία τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν προσφέρει πληρότητα καί πιστότητα ζωῆς. Ὁ σύγχρονος ἄνθρωπος θέλει ἡ παιδεία πού τοῦ προσφέρεται νά ἀνταποκρίνεται στήν δίψα καί στήν ἀναζήτησή του γιά μιά τέτοια ὀλοκληρωμένη ζωή γιά νόημα ζωῆς πού θά φέρει εἰρήνη ἰσορροπία λογισμῶν καί ἐπιθυμιῶν, ἐσωτερική πληρότητα καί ἀσφάλεια. Δέν θέλει μιά παιδεία πού ἐξαντλεῖται μόνον στήν λογική καί στίς πολλές γνώσεις. Ἄλλωστε ἡ παιδεία δέν μπορεῖ νά περιορισθεῖ σέ μιά τυπική καί τεχνική ἐκπαίδευση, ἀλλά ἀναζητᾷ μόρφωση. Δέν εἶναι καθόλου παράξενο τό ὅτι στήν παράδοση τοῦ τόπου μας ἡ παιδεία ταυτίζεται μέ τήν μόρφωση. Καί φυσικά ἡ λέξη μόρφωση συνδέεται μέ τήν μίμηση τοῦ χαρακτήρος, τῆς ζωῆς καί τῆς συμπεριφορᾶς τοῦ Θεανθρώπου Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ. Πρόκειται οὐσιαστικά γιά μιά διαρκῆ πορεία τελειώσεως ἀπό τό κατ' εἰκόνα στό καθ' ὁμοίωση, ὅπως τονίζει ὁ ἀπόστολος Παῦλος «μέχρι καταντήσωμεν οἱ πάντες εἰς τήν ἐνότητα τῆς πίστεως καί τῆς

ἐπιγνώσεως τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, εἰς ἄνδρα τέλειον, εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ» (Πρὸς Ἐφεσίους δ΄, 13)

Ὅταν μιά παιδεία δέν ικανοποιεῖ τὴν δίψα τοῦ ἀνθρώπου γιὰ ψυχосωματική τελείωση καὶ ὁλοκλήρωση, τὸν κάνει κυριολεκτικὰ ἀγχώδη, ἀνικανοποίητο καὶ ἀνερμάτιστο, τοῦ ἀφαιρεῖ κάθε δύναμη γιὰ νὰ ἀντιμετωπίσει τὴν ζωὴ, τοῦ σκορπᾷ μελαγχολία καὶ ἀπόγνωση. Ὁ ἄνθρωπος, ἰδίως ὁ νέος, ἔξω ἀπὸ τὴν πραγματική μὀρφωση εἶναι οὐσιαστικὰ ἀνυπόφορο ὄν, ἀφοῦ δέν αἰσθάνεται πληρότητα ἀπὸ τὴν ζωὴ.

4ον. Οἱ Τρεῖς Ἱεράρχες

Οἱ Τρεῖς Ἱεράρχες, ὁ ἅγιος Βασίλειος ὁ μέγας, ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ θεολόγος καὶ ἅγιος Ἰωάννης χρυσόστομος, μιά τέτοια παιδεία ἀπέκτησαν καὶ ἐβίωσαν. Οἱ ἴδιοι σπούδασαν στὰ μεγαλύτερα παιδευτικὰ κέντρα τῆς ἐποχῆς τους καὶ προσέλαβαν ὅ, τι δέν ἔβλαπτε τὴν Ἀποκαλυμμένη ἀπὸ τὸν Κύριο Ἰησοῦ Χριστό ἀλήθεια, τὴν νέα ζωὴ τὸ νέο ἦθος πού ἔφερε στὸν κόσμον ὁ Ἰησοῦς Χριστός. Ἐτσι ἐξέφρασαν τὴν ζωὴ καὶ τὴν διδασκαλία τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, χρησιμοποιώντας τὰ δεδομένα τῆς παιδείας τῆς ἐποχῆς τους.

Σήμερα πολλοὶ μιλοῦν γιὰ τὴν ἑλληνορθόδοξη παιδεία τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν. Αὐτό πρέπει νὰ τὸ ἐξετάσουμε καὶ νὰ τὸ κατανοήσουμε μέσα ἀπὸ τὴν προοπτικὴ αὐτὴ πού ἀναφέραμε προηγουμένως, ὅτι, δηλαδή, πρόκειται γιὰ τὴν ἔκφραση τῆς ἀληθείας τοῦ Χριστιανισμοῦ μὲ τούς ὅρους τῆς ἐλληνικῆς παιδείας. Ἄλλωστε ἡ διδασκαλία τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν ἐκφράζει τὸν ἐκχριστιανισμένο ἑλληνισμό.

Τὸ εὐαγγέλιο τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ εἶναι ἡ οὐσία τοῦ Χριστιανισμοῦ. Τὸ ἔνδυμα αὐτοῦ τοῦ θησαυροῦ εἶναι ἡ ἐλληνικὴ φιλοσοφία κατὰ τὸ λόγο τοῦ

ἀποστόλου Παύλου «ἔχομεν δὲ τὸν θησαυρὸν τοῦτον ἐν ὀστρακίνοις σκεύεσιν» (Πρὸς Κορινθίους Β΄, δ΄, 7).

5. Οἱ Ἕλληνες δὲν ὑπῆρξαν ποτέ ἄθρησκοι

Ἀκόμη ὀφείλουμε νὰ παρατηρήσουμε ὅτι ἡ ἀρχαία Ἑλληνικὴ παιδεία συνδεόταν μὲ τὸ ἱερό καὶ γενικά μὲ τὸν Θεό. Τὰ γυμναστήρια, οἱ ἀθλητικοὶ ἀγῶνες, τὰ θεάτρα, ἡ μουσικὴ, ἡ φιλοσοφία, ἡ κοινωνικὴ ζωὴ ἦταν συνδεδεμένα μὲ τὸ ἱερό, ὅπως φαίνεται καὶ σήμερα στοὺς ἀρχαιολογικοὺς τόπους. Μὲ αὐτὸ τὸν τρόπο ὅλη ἡ ἀρχαία παιδεία ἦταν θεοκεντρικὴ. Βέβαια οἱ Θεοὶ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων εἶχαν τὰ χαρακτηριστικὰ τῆς παθολογίας τοῦ ἀνθρώπου. Στὴν πραγματικότητά ἦταν προέκταση τῶν ἀνθρωπίνων παθῶν. Σημασία ὅμως ἔχει ὅτι ὅλη ἡ κοινωνικὴ ζωὴ συνδεόταν στενά μὲ τὴν λεγομένη θρησκευτικὴ ζωή.

Ὁ Πλούταρχος ἀναφέρει :

«Εὖροις δ' ἂν ἐπιὼν πόλεις ἀτειχίστους, ἀγραμμάτους, ἀβασιλεύτους, ἀοίκους, ἀχρημάτους, νομίματος μὴ δεομένας, ἀπείρους θεάτρων καὶ γυμνασίων· ἀνιέρου δὲ πόλεως καὶ ἀθέου, μὴ χρωμένης εὐχαῖς μηδ' ὄρκοις μηδὲ μαντείαις μηδὲ θυσίαις ἐπ' ἀγαθοῖς μηδ' ἀποτροπαῖς κακῶν οὐδεὶς ἐστὶν οὐδ' ἔσται γεγωνὼς θεατῆς» (Πλουτάρχου, *Πρὸς Κολώτην*, Bibliotheca Teubneriana, vol. V,1, ed. C. Hubert-M. Polenz-H.Drexler, München und Leipzig 2001, p. 211)

Δηλαδή : «Θὰ μπορούσες νὰ συναντήσεις στό πέρασμά σου πόλεις (ἐνν. πόλεις-κράτη) ἀνοχύρωτες, δίχως μόρφωση, βασιλεῖς, κατοικίες, περιουσίες, πού νὰ μὴν ἔχουν ἀνάγκη τὰ χρήματα, πού νὰ μὴν ἔχουν ἰδέα τί εἶναι τὰ θεάτρα ἢ οἱ χῶροι ἄθλησης τοῦ σώματος. Ὡστόσο, κανεὶς δὲν ἔχει γίνεи οὔτε οὔτε πρόκειται ποτέ νὰ γίνεи θεατῆς πόλεως πού δὲν ἔχει ἱερά καὶ θεοὺς, πού δὲν

μεταχειρίζεται προσευχές, ὀρκους, μαντικές ρήσεις καί θυσίες πρὸς ὠφέλεια ἢ ἀποτροπή τῶν κακῶν»

Σ' αὐτό τό ἰδιαίτερο γνώρισμα τῆς ἀρχαιοελληνικῆς κοινωνίας ὀφείλεται ἡ ἀποδοχή τοῦ μηνύματος τοῦ Εὐαγγελίου στὸν ἐλληνικὸ χῶρο πού ρίζωσε ἡ Ἐκκλησία καί βλάστησε καί ἐξήνθησε ἄνθη ἁγίων πού εὐωδίαζαν ἀπὸ τὴν ἁγιότητα καί τίς ἀρετές.

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος παρατηρώντας τὴν ζωὴ τῶν Ἀθηναίων διεπίστωσε ὅτι οἱ Ἀθηναῖοι ἦσαν θεοσεβεῖς γι' αὐτό καί στὴν δημηγορία του στὸν Ἄρειο Πάγο ἀναφέρει:

«Ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κατὰ πάντα ὡς δεισιδαιμονεστέρους ὑμᾶς θεωρῶ. διερχόμενος γὰρ καὶ ἀναθεωρῶν τὰ σεβάσματα ὑμῶν εὗρον καὶ βωμὸν ἐν ᾧ ἐπεγέγραπτο, ἀγνώστῳ Θεῷ. ὃν οὖν ἀγνοοῦντες εὐσεβεῖτε, τοῦτον ἐγὼ καταγγέλλω ὑμῖν» (Πράξεων ιζ', 22-23)

Δηλαδή : «Ἀθηναῖοι! Σᾶς βλέπω εὐλαβέστατους ἀπὸ κάθε ἄποψη. Πράγματι, ἐνῶ περιδιάβαζα τὴν πόλιν σας καὶ ἔβλεπα τοὺς ἱεροὺς σας τόπους, βρῆκα ἀνάμεσα ὁ αὐτοὺς κι ἓνα βωμό, μέ τὴν ἐπιγραφή: “στὸν Ἄγνωστο Θεό”. Αὐτόν, λοιπόν, πού ἐσεῖς τὸν λατρεύετε χωρὶς νὰ τὸν γνωρίζετε, αὐτόν ἐγὼ τώρα σᾶς τὸν κάνω γνωστό»

6ον. Ἡ νέα προοπτική

Οἱ Τρεῖς Ἱεράρχες ἔδωσαν καινούργιο ἄξονα σ' αὐτὴ τὴν διαπαιδαγώγηση. Γι' αὐτό ἀντικατέστησαν τὴν ἀτομικότητα μέ τὴν προσωπικότητα. Μέ τὸ τρόπο αὐτό καλλιέργησαν τὴν ἀληθινὴ θεολογία καί τὴν πραγματικὴ ἀνθρωπολογία, τὴν φιλθεΐα καί τὴν φιλανθρωπία. Μέ αὐτό τό πρίσμα εἶδαν καί τὴν κοσμολογία καί τὴν κοινωνιολογία. Ἔτσι ἡ ἄθρη παιδεΐα, ἡ ἀνθρωποκεντρικὴ μόρφωση εἶναι ξένη τόσο πρὸς τὴν ἐλληνικὴ ὅσο καί πρὸς τὴν ὀρθόδοξη παιδεΐα.

7ον. Σχέσις Ἐπιστήμης καί Πίστεως

Οὕτως εὐρισκόμαστε πρό τοῦ θέματος τῶν σχέσεων πίστεως καί ἐπιστήμης. Ἡ Ὁρθόδοξη Παράδοση ἔχει ἀποσαφηνίσει αὐτή τήν σχέση. Ἡ ἐπιστήμη μελετᾷ τοὺς ἐγκόσμιους νόμους ἢ πίστη ὁμιλεῖ καί ἀποφαίνεται γιά θέματα πού δέν ἐμπίπτουν στοὺς νόμους τῆς φύσεως, ὅπως διατύπωσε τόν πνευματικό νόμο περί πίστεως ὁ ἀπόστολος Παῦλος «πίστις ἐλπιζομένων ὑπόστασις πραγμάτων ἔλεγχος οὐ βλεπομένων» (Πρὸς Ἑβραίους ια΄, 1).

8ον. Τό εὐρωπαϊκὸ ὄραμα

Τό ὄραμα καί ἡ πραγματικότητα τῆς Ἑνωμένης Εὐρώπης εἶναι βέβαιο ὅτι προωθεῖ τήν νέα εὐρωπαϊκὴ ιδέα καί δημιουργεῖ τήν εὐρωπαϊκὴ συνείδηση. Αὐτό θά ἐπιτευχθεῖ μέ τήν ἐκπαίδευση, γι' αὐτό καί δίνεται προτεραιότητα στήν κατεύθυνση αὐτή. Ἀπό ὅ, τι γνωρίζουμε ὅλα τὰ Κράτη τῆς Εὐρώπης ἐν ὧν αὐτῆς τῆς πραγματικότητος, προετοιμάζονται τόσο γιά τήν πρόσληψη τῶν στοιχείων τῶν ἐπιστημῶν καί τῆς τεχνολογίας ὅσο καί γιά τήν διατήρηση τῆς δικῆς τους πολιτιστικῆς παραδόσεως. Κάθε Κράτος τό θεωρεῖ αὐτό πολύ ἀπαραίτητο.

Καί ἡ Χώρα μας δέν μπορεῖ νά πράξει διαφορετικά. Πρέπει νά δώσει μεγάλη σημασία στήν διατήρηση τῆς δικῆς μας παραδόσεως, ὅπως καλλιεργήθηκε μέ τήν συνάντηση τοῦ Εὐαγγελίου μέ τήν ἑλληνικὴ φιλοσοφία. Σ' αὐτό συντελεῖ ἡ ἀναφορά μας καί ἡ στροφή μας στήν διδασκαλία καί τήν ζωή τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν. Οἱ Τρεῖς Ἱεράρχες σήμερα, περισσότερο ἀπὸ κάθε ἄλλη φορά, εἶναι ἀπαραίτητοι γιά τό Ἔθνος μας. Ἄν τό Ἔθνος μας ἐμπνευσθεῖ ἀπὸ τὰ

διδάγματά τους και προσκομίζει τόν πλοῦτο αὐτό στους λαούς τῆς Ἐνωμένης Εὐρώπης θά ἔχει συμβάλει ἀποφασιστικά στό ὄραμα γιά μιά κοινωνία εἰρηνική μέ ἀλληλεγγύη καί εὐγενῆ ἀνταγωνισμό ἀφοῦ μάλιστα ἡ Εὐρώπη σήμερα ἔχει ἀνάγκη καί ἀναζητᾷ μέ ἀγωνία μιά τέτοια παιδεία, πού ἔζησαν καί ἐξέφρασαν οἱ Τρεῖς Φωστῆρες τῆς Τρισηλίου Θεότητος.

Εὐχομαι σέ ὅλους τούς Ἐκπαιδευτικούς, σέ ὅλους τούς μαθητές καί μαθήτριες νά γνωρίσουν καί νά ζήσουν τήν διδασκαλία τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν στήν προσωπική τους ζωή. Αὐτό εἶναι ἀνάγκη ἐπιτακτική, ἀπαίτηση τῶν καιρῶν μας γιά νά μή ἀλλοτριωθοῦμε σάν Ἕθνος καί σάν πρόσωπα, ἀλλά νά βοηθήσουμε ὅλους ἐκείνους πού πραγματικά τήν ἀναζητοῦν.

Μετὰ πατρικῶν καί ἐορτίων εὐχῶν

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

† Ὁ Καισαριανῆς, Βύρωνος καί Ὑμηττοῦ Δανιήλ